

HER GÜNE
1 ÂYET-İ KERİME
HADİS-İ ŞERİF
İLMİHAL BİLGİSİ

EKİM 2018

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{ وَمَا أَمْرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ خُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينِ الْقِيَمَةِ }

“Oysa kendilerine yalnızca Allah’a ibadet etmeleri, bütün içtenlikleriyle yalnız O’na iman ederek batıl olan her şeyden uzak durmaları, namazlarında dikkatli ve devamlı olmaları ve zekat vermeleri emrolunmuştu. İşte dosdoğru din de budur.” (*Beyyine*,98/ 5)

Hadis-i Şerif

وَعَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَبِي حَفْصِ عَمْرِو بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ : إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ، وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى، فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ، فَهَجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ، وَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ لِدُنْيَا يُصِيبُهَا، أَوْ امْرَأَةٍ يَنْكِحُهَا فَهَجْرَتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ .

Mü'minlerin devlet reisi Ömer ibn Hattab (r.a) Rasûlullah (s.a)'i şöyle buyururken işittim dedi: “Yapılan her türlü işler kişilerin niyetlerine göre değer bulur. Herkes yaptığı işin karşılığını niyetine göre bulur. Kimin niyeti Allah ve Rasûlü'nün rızasını kazanmak için İslâm'ı yaşayamadığı yerden yaşayabileceği yere göç etmekse onun hicreti Allah ve Rasûlü'nün rızasını kazanmak için olduğundan değerlendirmesi ona göre yapılıp sevabını ona göre alacaktır. Kim de elde edeceği bir dünyalık veya evleneceği bir kadına ulaşmak için hicret etmişse hicretinin karşılığı hicret ettiği şeye göre değerlendirilir.” (*Buhârî, Bedü'l Vahy 1; Müslim, İmârât 155*)

1 Ekim 2018

Niyet ne demektir. İslam'da Niyetin önemini anlatır mısınız.?

Niyet, bir işi Allah rızası için yapmayı kalpten geçirmektir. İş ya kalple ya dille veya diğer organlarla yapılır. Kalbimizle yaptığımız işler, niyet ve düşüncelerimizdir. Dilimizle yaptıklarımız konuşmalarımızdır. Organlarımızla yaptığımız işler de fiil ve davranışlarımızdır. Sözler ve davranışlar çoğu zaman niyete bağlı olduğu için, iyi niyet bazen başlı başına bir ibadet olur.

Abdullah İbni Ömer'in âlim ve zâhid oğlu Medine'nin yedi fakihinden biri olan Sâlim, halife Ömer İbni Abdülazîz'e yazdığı mektupta şöyle demişti: "Şunu iyi bil ki, Allah Teâlâ'nın kuluna yardımı, kulun niyeti kadardır. Kimin niyeti tam olursa, Allah'ın ona yardımı da tam olur. Niyeti ne kadar azalırsa, Allah'ın yardımı da o kadar azalır."

Yapılan işleri Allah katında değerli kılan bizim ihlâs ve samimiyetimiz, yani o işleri sadece Allah rızası için yapmış olmamızdır. Meselâ insanlar beni görsün ve takdir etsin diye namaz kılmak, zekât vermek şirk derecesinde büyük bir günahdır. Fakat gösterişi aklından geçirmeyen bir mü'minin, başkalarını o ibadeti yapmaya teşvik etmek niyetiyle herkesin göreceği bir yerde namaz kılıp zekât vermesi faziletli bir davranıştır. Böyle bir Mü'min hem görevini yapmış hem de iyi niyetinden dolayı ayrıca sevap kazanmış olur.

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا }

“Ey iman edenler! Tam bir pişmanlık ve gönül huzuru içinde gösterişten uzak ölçüde Allah’a tövbe edin.” *(Tahrim, 66/8)*

Hadis-i Şerif

عَنِ الْأَعْرَبِيِّ بْنِ يَسَارٍ الْمُزَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ وَاسْتَغْفِرُواهُ فَإِنِّي أُتُوبُ فِي الْيَوْمِ مِائَةَ مَرَّةٍ .

Eğâr ibn Yesâr el Müzenî (Allah Ondan razı olsun)’den rivayet edildiğine göre Rasûlullah (s.a) şöyle buyurmuşlardır: “Ey insanlar Allah’a tövbe edin O’ndan affedilmenizi isteyiniz, çünkü ben Ona günde yüz defa tevbe ederim. *(Müslim, Zikir 42)*

Tövbə nə deməkdir və Tövbənin kabulü üçün gerekli şərtlər nələrdir?

Tövbənin sözlük anlamı dönmək deməkdir. İşlənən günahdan vazgeçmək manasına gelir. Daha açıq bir söyleyişlə, yapılan bir günahı, suç olduğunu bilerek ve onu yaptığından dolayı pişmanlık duyarak terk etməkdir. Tövbədə önemli olan, yapılan fiilin çirkinliğini bilmek ve ondan iğrenerek vazgeçmektir. Âlimlere göre insan, yaptığı her günahdan dolayı tövbə etməlidir. İşlənən günah sadece Allah'a karşı olup kul hakkını ilgilendirmiyorsa, bundan tövbə etmenin üç şartı vardır:

1. O günahı terk etmək.
2. Onu yaptığına pişman olmak.
3. Bir daha yapmamaya karar vermek.

Şayet bu üç şarttan biri eksikse, tövbə edilmiş olmaz. İşlənən günah kul hakkını ilgilendiriyorsa, ondan tövbə etmenin dört şartı vardır: Üçü yukarıda sayılan şartlardır. Dördüncüsü de kul hakkından arınıp kurtulmaktır. Bu da şöyle olur: Şayet bu hak mal ve benzeri bir şeyse, onu sahibine geri verir. Eğer “zina etti” diye iftira atmak gibi bir suçtan dolayı ceza görmeyi gerektiriyorsa, hak sahibine kendisini cezalandırma yetkisi verir veya ondan kendini bağışlamasını ister. Eğer bu kul hakkı birini çekiştirme suçu ise, o kimseden af diler. İnsanın yaptığı her günahdan dolayı tövbə etmesi gerekir.

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ }

“Ey iman edenler! Zorluklara ve sıkıntılara sabırla katlanın ve birbirinizle bu sabırda yarışın, cihad için hazırlıklı ve uyanık bulunun ve yolunuzu Allah ve kitabıyla bulun ki, kurtuluşa erebilesiniz.” (*Ât-i İmrân,3/200*)

Hadis-i Şerif

عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَحَارِثِ بْنِ عَاصِمِ الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : الطُّهُورُ شَطْرُ الْإِيمَانِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَعْلَى الْمِيزَانَ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأُنْ - أَوْ تَمْلَأُ - مَا بَيْنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَالصَّلَاةُ نُورٌ، وَالصَّدَقَةُ بُرْهَانٌ، وَالصَّبْرُ ضِيَاءٌ، وَالْقُرْآنُ حُجَّةٌ لَكَ أَوْ عَلَيْكَ، كُلُّ النَّاسِ يَغْدُو فَبَايَعُ نَفْسَهُ فَمُعْتَقِهَا أَوْ مُؤَبِّقِهَا.

Ebû Mâlik Hâris ibn Âsım el Eş'arî (r.a))'den rivayet edildiğine göre Rasûlullah (s.a) şöyle buyurmuşlardır: “Temizlik imanın yarısıdır. Elhamdülillah mizanı doldurur, Sübhanallah ve Elhamdülillah sözleri ise yerler ve gökler arasını doldurur, namaz bir nurdur, sadaka bir Burhan, sabır aydınlıktır. Kur'ân senin ya lehinde ya da aleyhinde delildir. Herkes sabahleyin işine gücüne çıkar kendisini satar ya kazanır ya da kaybeder (kişi Allaha emirlerini yerine getirmekle nefsinin Allahı satarak kazanır, ya da kendi nefsinin sefasına uyup Allah'ın emirlerini çiğneyip kendisini şeytana satarak kaybeder).”

(*Müslim, Tahâra 1*)

Sabır hakkında bilgi verir misiniz?

Sözlükte “dayanma, dayanıklılık” gibi anlamlara gelen sabır, ahlâkî bir kavram olarak, başa gelen musibetlerden dolayı Allah’tan başka kimseye şikayetçi olmamak, yakınmamak, sızlanmamak; nefse ağır gelen ve hoş gitmeyen şeyler karşısında dünya ve âhîret yararını düşünerek, ruhi dengeyi bozmamak için insanın kalbinde bulunmakta olan sükûnet ve dayanma gücü demektir.

Diğer ahlâkî faziletlere de kaynaklık etmesi sebebiyledir ki Kur’an’da müminlere ısrarla sabırlı olmaları emrolunmuştur (*Kehf, 18/28*). Mümin belâ ve musibetlere karşı sabırlı olduğu kadar dinin emirlerini yerine getirme ve yasaklarından kaçınma konusunda da sabırlı olmalıdır. Peygamberler çevresindekilere daima sabrı tavsiye etmişlerdir. Meselâ, Hz. Mûsâ İsrail Oğullarına, “Allah’tan yardım dileyin ve sabredin.” (*A’râf, 7/128*) tavsiyesinde bulunmuş, Hz. Lokman da oğluna; “Yavrucuğum! Namazı kıl, doğru ve yararlı olanı emret, kötü ve eğriden vazgeçir, başına gelebilecek her belaya sabırla katlan; bu azim ve kararlılık göstermeye değer bir şeydir.” (*Lokmân, 31/17*) diye öğütte bulunmuştur. Ayrıca Cenab-ı Hak, başına gelen belalara sabırla katlandığı için Hz. Eyyub’u, “O ne güzel kul.” (*Sâd, 28/44*) buyurarak övmüştür. Hz. Peygamber (s.a.) de müminlere başlarına gelen bela ve musibetlere karşı sabırlı olmaları tavsiyesinde bulunmuş, kendisi de “Sabret ve senin sabrın ancak Allah’ın yardımıyladır.” (*Nahl, 16/127*) ilâhî buyruğuna uyarak hayatı boyunca sabır konusunda ümmetine örneklik etmiştir.

Âyet-i Kerîme ve Meâlî

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ }

“Ey iman edenler! Allaha korkunuz! ve doğrular beraber olunuz.” (Tevbe, 9/119)

Hadis-i Şerif

عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : إِنْ الصَّدَقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ، وَإِنْ الْبُرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ، وَإِنْ الرَّجُلُ لَيَصْدُقُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدْقًا، وَإِنْ الْكَذَبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ، وَإِنْ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ، وَإِنْ الرَّجُلَ لَيَكْذِبُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَابًا.

Abdullah ibn Mes'ûd (Allah Ondan razı olsun)'den rivayet edildiğine göre Peygamber (s.a) şöyle buyurdu: “Şüphesiz sözde ve işte doğruluk iyiliğe götürür, iyilik te cennete götürür. Kişi doğru söyleye söyleye Allah katında çok doğru kişi diye yazılır. Yalancılık insanı kötülöklere, kötölükler de cehenneme götürür ki kişi yalan söyleye söyleye Allah katında çok yalancı diye yazılır.” (Buhârî, Edeb 69; Müslim, Birr 103)

4 Ekim 2018

Haniflik ne demektir?

Haniflik, İslamî literatürde, cahiliye döneminde Hz. İbrahim'in getirdiği din, hanifler de bu dine bağlı insanlar demektir. Hz. Muhammed (s.a.s.)'in Peygamberliğinden önceki dönemde Mekke'de yaşayan Kuss bin Sâide, Varaka bin Nevfel, Abdullah bin Cahş ve Osman bin Huveyris gibi bazı insanlar o zamanki toplumda yaygın olan puta tapıcılıktan uzak duruşları ve tek tanrı inancına bağlılıkları ile tanınırlardı. Hz. Hatice'nin akrabası olması bakımından Peygamberimiz (s.a.s.)'e yakınlığı olan ve onunla görüşüp konuşmaları bize kadar ulaşan Varaka bin Nevfel örneğinde olduğu gibi bu kişilerden bazıları Hıristiyanlık ve Yahudilik gibi dinlerden de haberdardılar. İslamî kaynaklar bunları Hanif terimiyle isimlendirmişdir. Çünkü bunlar Hz. İbrahim'den kendilerine intikal eden tektanrıcılık esaslarına inanmaya devam eden şahsiyetlerdi. Kur'an-ı Kerim de Hz. İbrahim'in Hanif olduğunu açıkça beyan etmişti: "İbrahim ne Yahudi idi ne de Hıristiyan. Fakat o, hanif (Allah'ı bir tanıyan, hakka yönelen) bir Müslümandı. Allah'a ortak koşanlardan da değildi." (*Âl-i İmrân 3/67*)

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ }

“Ey inananlar, Allah’tan ona yaraşır şekilde korkun (gücünüz yettiğince) saygılı olun ve ancak Müslümanlar olarak can verin” (Âl-i İmrân sûresi ۳/ 102)

Hadis-i Şerif

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «إِنَّ الدُّنْيَا خُلُوةٌ خَضِرَةٌ، وَإِنَّ اللَّهَ مُسْتَخْلَفُكُمْ فِيهَا. فَيَنْظُرُ كَيْفَ تَعْمَلُونَ. فَاتَّقُوا الدُّنْيَا وَاتَّقُوا النَّسَاءَ. فَإِنَّ أَوَّلَ فِتْنَةٍ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَانَتْ فِي النَّسَاءِ»

Ebû Saîd el-Hudrî radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî (s.a) şöyle buyurdu: “Dünya tatlı, göz kamaştırıcı ve çekicidir. Allah onu sizin kullanmanıza verecek ve nasıl davranacağınıza bakacaktır. Dünyaya aldanmaktan sakının. Kadınlara kapılmaktan korunun. Çünkü İsrail oğullarında ilk fitne kadınlar yüzünden çıkmıştır.” Müslim, Zikir ۹۹. Ayrıca bk. Tirmizî, Fiten ۲۶; İbni Mâce, Fiten ۱۹

Takva Nedir?

Takvâ, Allah'ın emirlerini yerine getirmek, yasaklarından kaçınmakla gerçekleşen ve dinin temeli olan bir ilkedir. Buna Allah saygısı, Allah korkusu da denir. Kur'an'da takva üç mertebede ifade buyurulmuştur:

1-Ebedî olarak Cehennem azabında kalmamak için, imân edip şirkten korunmak.

2-Büyük günahlardan kaçınmak, küçük günahları tekrar tekrar işlemekten uzak durmak ve farzları edâ etmek.

3-Bütün benliği ile Allah'a dönmek ve insanı Allah'tan alıkoyan her şeyden uzak durmak. Hakiki takva budur.

Hz. Ömer (r.a) de takva için şöyle buyurmuştur: “Müminin keremi, takvasıdır” (*Muvatta, Cihâd, 35*). Takva, Yüce Allah'ın inanan kulları için işâret buyurduğu bir toplanma ve yardımlaşma noktasıdır. Kur'an'da: İyilik ve takvada yardımlaşın. Günah ve düşmanlıkta yardımlaşmayın” (*Mâide, 5/2*) diyerek, takvanın İslâm'daki yerini göstermiştir. Takva sahibi olan kimseye Müttakî denir. Müttakî'de İslam'da ideal insan modelidir.

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ}

“Nerede olursanız olunuz, Allah sizinledir.” (*Hadîd sûresi 57/4*)

Hadis-i Şerif

عن أبي ذرٍّ جُنْدُبِ بْنِ جُنَادَةَ، وأبي عبدِ الرَّحْمَنِ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رضيَ اللهُ عنهما، عن رسولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: ”اتَّقِ اللهُ حَيْثُمَا كُنْتَ وَاتَّبِعِ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَمَحُّهَا، وَخَالِقِ النَّاسَ بِخُلُقٍ حَسَنٍ”

“Ebû Zer Cündeb İbni Cünâde ve Ebû Abdurrahman Muâz İbni Cebel radiyallahu anhümâ’dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Nerede ve nasıl olursan ol, Allah’dan kork. Kötülük işlersen, hemen arkasından iyilik yap ki, o kötülüğü silip süpürsün. İnsanlarla güzel geçin!” *Tirmizî, Birr 55,*

6 Ekim 2018

Murakabe nedir?

Murakabe, Allah'ı görüyormuş gibi ibadet etme alışkanlığı kazanmaktır..

Cibril hadisinde de murakabeye işaret vardır. Cibril Hz. Peygamber (s.a.s)'e; "Bana ihsanı anlat" dedi. Rasulullah (s.a.s) de; "İhsan, Allah'ı görüyormuş gibi ibadet etmendir. Sen onu görmeden de O, seni görüyor" buyurdu.

Murakabe her iyiliğin temelini oluşturur ve hayatın her safhası ile ilgilidir. İnsan bu sayede geçmişin bir değerlendirmesini yaparak içinde bulunduğu durumu düzeltir, daima doğru yolda bulunur, Rabbi ile olan ilişkilerinde kalbini iyice kontrol eder, hiç bir zaman Allah'ı aklından çıkarmaz; Allah'ın kendisini gözetlediğini, kendisine çok yakın olduğunu, yaptıklarını gördüğünü, söylediklerini işittiğini bilir.

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَّتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ}

“Gerçek mü’minler o kişilerdir ki, Allah anıldığı zaman yürekleri titrer. Allah’ın âyetleri okunduğunda bu âyetler onların imanlarını pekiştirir de sadece Rab’lerine güvenip dayanırlar.” *(Enfâl sûresi, 8/ 2)*

Hadis-i Şerif

عن ابن عَبَّاسٍ رضي الله عنهما أيضاً قال: “حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ قَالَهَا إِبْرَاهِيمُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ أُلْقِيَ فِي النَّارِ، وَقَالَهَا مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ قَالُوا: “إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا: حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ”

“Abdullah İbn Abbas (r.a) şöyle dedi: “Allah bize yeter, o ne güzel vekildir” sözünü, ateşe atıldığında İbrahim aleyhisselâm söylemiştir. Muhammed (s.a) de bu sözü “Müşrikler size karşı toplandılar, başınızın çaresine bakınız!” dediklerinde söylemiştir. Nitekim bu haber müslümanların imanını arttırmıştı ve onlar hep birlikte “Allah bize yeter, o ne güzel vekildir” demişlerdi. Buhârî’nin Abdullah İbni Abbas radiyallahu anhümâ’dan naklettiği bir başka rivayette Abdullah şöyle demiştir: “Ateşe atıldığı zaman İbrahim aleyhisselâm’ın son sözü: “Allah bana yeter, o ne güzel vekildir” demek olmuştur. *(Buhârî, Tefsîrû sûre (3), 13)*

Tevekkül ne demektir, kader ile ilişkisi nedir?

Sözlükte güvenmek, dayanmak, işi başkasına havale etmek anlamlarına gelen tevekkül terim olarak, hedefe ulaşmak için gerekli olan maddî ve mânevî sebeplerin hepsine başvurduktan ve yapacak başka bir şey kalmadıktan sonra Allah'a dayanıp güvenmek ve ondan ötesini Allah'a bırakmak demektir. Kulun elinden gelen çabayı göstermeden; "Kader ne ise o olur" tarzında bir anlayışı tembellikten başka bir şey değildir ve İslâm'ın tevekkül anlayışıyla bağdaşmaz. Tevekkül, Müslümanların kadere olan inançlarının tabii bir sonucudur. Tevekkül eden kimse Allah'a kayıtsız şartsız teslim olmuş, kaderine razı bir kimsedir. Fakat kadere inanmak da tevekkül etmek de tembellik, gerilik ve miskinlik demek olmadığı gibi, çalışma ve ilerlemeye mâni de değildir. Öyleyse tevekkül, çalışıp çabalamak, çalışıp çabalarırken Allah'ın bizimle olduğunu hatırdan çıkarmamak ve sonucu Allah'a bırakmaktır.

Yüce Allah bir âyette "Kararını verdiğin zaman artık Allah'a dayanıp güven. Çünkü Allah, kendisine dayanıp güvenenleri sever." (*Âl-i İmrân, 3/159*) buyurmuş, müminlerin bir başka varlığa değil, yalnızca kendisine güvenmelerini emretmiştir. Hz. Peygamber (s.a) de devesini salarak tevekkül ettiğini söyleyen bedevîye "Önce deveni bağla, Allah'a öyle tevekkül et." (*Tirmizî, Kıyamet, 60*) buyurarak tevekkülden önce tedbirin alınması için uyarıda bulunmuştur.

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشُرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ. نَحْنُ أَوْلِيَائُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهِي أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدَّعُونَ }

“Rabbimiz Allah’tır deyip sonra da dosdoğru yaşayanlara melekler gelerek: ‘Korkmayın, üzülmeyin, size vadedilen cennetle sevinin. Biz, dünya hayatında da âhirette de sizlere dostuz. Esirgeyip bağışlayan Allah’ın ikrâmı olarak (cennette) canınızın çektiği ve dilediğiniz her şey sizindir’ derler.” *(Fussilet sûresi 41/ 30-32)*

Hadis-i Şerif

وَعَنْ أَبِي عَمْرٍو، وَقِيلَ أَبِي عَمْرَةَ سُفْيَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ قُلْ لِي فِي الْإِسْلَامِ قَوْلًا لَا أَسْأَلُ عَنْهُ أَحَدًا غَيْرَكَ. قَالَ: “قُلْ: آمَنْتُ بِاللَّهِ: ثُمَّ اسْتَقَمْتُ”

Ebû Amr (veya Ebû Amre) Süfyân İbni Abdullah radiyallahu anh şöyle dedi:

- Yâ Resûlallah! Bana İslâmı öylesine tanıt ki, onu bir daha senden başkasına sormaya ihtiyaç hissetmeyeyim, dedim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: - “Allah’a inandım de, sonra da dosdoğru ol!” buyurdu. *Müslim, İmân 62. Ayrıca bk. Tirmizî, Zühd 61; İbni Mâce, Fiten 12*

Doğruluk ve İstikamet ne demektir?

Kur'an-ı Kerim'de doğruluk, en geniş şekilde fayda ve hikmetleriyle açıklanmıştır. "Sıdk" ve "istikamet" kelimelerinden türetilen doğruluk, gerçekten ahlâkî yaşayışın ve ahlâkî vasıfların tümünün kendisinde toplandığı bir ruh hâlidir. Allah'a, ahirete, meleklerle ve kitaplara iman edenler; mallarını akrabâya, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, dilenenlere, köle ve esirlere harcayanlar; namazı kılan, zekâtı veren, sözünde duran ve sabredenler "doğrular" ve takva sahibi kişiler olarak nitelendirilmişlerdir. Ayrıca istikamet (doğruluk) müslümanların ortak vasfı olarak tanımlanmıştır (*el-Bakara, 2/177.*) ve Müslümanların en büyük ideallerinin "sırat-ı müstakîm" olduğu belirtilmiştir (*el-Fâtiha, 1/6.*)

Davranışta istikametın önemini, "Emrolunduğın gibi dosdoğru hareket et" (*Hûd, 11/112; eş-Şûrâ, 42/15*) ilâhî emrinde görüyoruz. Hz. Peygamber Hûd sûresinin özellikle bu sûredeki "dosdoğru ol" emrinin kendisini ihtiyarlattığını, saçlarını ağarttığını belirtmiştir (*Tirmizî, Tefsiru Sûre, 56/6*). Kur'an'ın tespit ettiği ölçüler içinde istikamet (doğruluk), hareketlerimize hâkim bir rûh olarak yerleşirse, "hayâ, emanet ve sıdk" olarak ifadelendirilen üç haslet gerçekleşmiş olacaktır (*Muhammed Ahmed Câdu'l-Mevlâ, Hukuku'l-kâmil, I, 315, vd.*). "Bizi dosdoğru olan yola ilet" (*el-Fâtiha, 1/6*). Ayetin devamında, bu yolun kendilerine nimet verdiklerinin yolu olduğu açıklanır. Bu nimet verilenler de peygamberler, sıddıklar, şehitler ve Allah'ın salih kullarıdır.

Âyet-i Kerîme ve Meâli

﴿إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا
وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ﴾

“Şüphesiz, yerlerin ve göklerin yaratılışında, gece ve gündüzün birbirini izlemesinde, derin kavrayış sahipleri için alınacak dersler vardır. Onlar ki; ayakta, oturarak ve yanları üzerinde iken hep Allah’ı hatırlayıp anarlar. Göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde inceden inceye düşünürler ve şöyle derler: “Ey Rabbimiz! Sen bunların hiçbirini anlamsız ve amaçsız yaratmadın. Sen yücelikte sınırsızsın, bizi ateş azabından koru.” (Âl-i İmrân: 3/190-191)

Hadis-i Şerif

عَنْ أَبِي يَعْلَى شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «الْكَيْسُ مَنْ دَانَ نَفْسَهُ، وَعَمِلَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ، وَالْعَاجِزُ مَنْ أَتْبَعَ نَفْسَهُ هَوَاهَا، وَتَمَنَّى عَلَى اللَّهِ»

“Ebû Ya’lâ Şeddâd İbni Evs (r.a)’den rivayet edildiğine göre Nebî (s.a) şöyle buyurdu: “Akıllı kişi, nefesine hâkim olan ve ölüm sonrası için çalışandır. Âciz kişi de, nefisini duygularına tâbi kılan ve Allah’tan dileklerde bulunup duran (bunu yeterli gören) dir”
Tirmizî, Kıyâmet 25. Ayrıca bk. İbni Mace, Zühhd 31

9 Ekim 2018

İslam'da Tefekkür ve düşünmenin önemini izah eder misiniz?

Herhangi bir mesele hakkında düşünme, zihni yorma, derin düşünme ve işin şuuruna varma. Tefekkürün zıddı, fikirsizlik ve düşüncesizlik demektir. İnsan, tefekkür sayesinde diğer varlıklardan ayrılır ve üstün olur. Tefekkür ancak kalpte tasavvuru mümkün olan şeyler hakkında yapılabilir. Onun için, Allah'ın yarattığı varlıklar hakkında tefekkür mümkündür. Fakat Allah'ın zatı hakkındaki tefekkür mümkün değildir. Çünkü Allah hiçbir şekilde suret olarak vasıflandırılmaz ve şekil olarak hayal edilemez *(el-İsfahânî, el-Müfredât, İstanbul 1986, 578)*.

Lokman (a.s) yalnız başına تنها bir yerde oturup tefekkürde bulunurdu. Kendisine: “Niye yalnız oturuyorsun? İnsanlarla oturup sohbette bulunsan, daha iyi olmaz mı?” diye sormuşlar. Lokman (a.s) şu cevabı vermiştir: “Uzun süre yalnız kalmak, tefekküre daha müsaittir. Uzun süre tefekkürde bulunmak da, insanı cennetin yoluna sevk eder”. Ömer b. Abdülaziz tefekkür hakkında şöyle demiştir: “Yüce Allah'ın nimetlerini düşünmek, en faziletli ibadetlerdendir”. İmâm Şafî de: “Herhangi bir konuda hüküm çıkarırken, tefekkürden faydalanın” diyerek, tefekkürün usûl ilmindeki önemine işâret buyurmuştur *(Gazzâli, İhya, Beyrut, t.y. IV, 423 vd.)*

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{ وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ }

“Rabbinizin bağışına ve takvâ sahipleri için hazırlanmış olup genişliği gökler ve yer kadar olan cennete koşun!” (Â-i İmrân: 3/133)

Hadis-i Şerif

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: “بَادِرُوا بِالْأَعْمَالِ فِتْنًا كَقَطْعِ اللَّيْلِ الْمُظْلَمِ يُصْبِحُ الرَّجُلُ مُؤْمِنًا وَيُمْسِي كَافِرًا، وَيُمْسِي مُؤْمِنًا وَيُصْبِحُ كَافِرًا، يَبِيعُ دِينَهُ بَعْرَضٍ مِنَ الدُّنْيَا.”

“Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a) şöyle buyurdu: “Yararlı işler görmekte acele ediniz. Zira yakın bir gelecekte karanlık geceler gibi birtakım fitneler ortalığı kaplayacaktır. O zamanda insan, mü'min olarak sabahlar, kâfir olarak geceler; mü'min olarak geceler, kâfir olarak sabahlar. Dinini küçük bir dünyalığa satar.” *Müslim, İmân 186. Ayrıca bk. Tirmizî, Fiten 30, Zühd 3; İbni Mâce, İkâme 78*

İslam Dininde İbadet denilince ne anlaşılmalıdır?

İbadet kelime olarak; Tapmak, kulluk yapmak, itaat etmek, boyun eğmek anlamındadır. Niyete bağlı olarak yapılmasında sevap olan, Cenab-ı Hakka yakınlık ifade eden ve özel bir şekilde yapılan taat ve fiillerden ibarettir. Bu duruma göre ibadet, Cenab-ı Allah'a karşı gösterilen saygı ve hürmetin, en yüksek derecesini ifade eder. İslam'da ibadet, yalnız Allah için yapılır. Kur'an-ı Kerim'de, yeryüzündeki tüm insanlar için şu çağrıda bulunulur: "Ey iman edenler! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize kulluk edin. Umulur ki, sakınırsınız" (*El-Bakara, 2/21*). İslâm inancında, Allah'tan başkasına tapma, tevhîd inancı ile çelişir ve kişiyi niyetine göre dinden çıkarabilir.

İslâm'a göre, insanın yaratılış gayesi Allah'a ibadet etmektir. Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulur: "Ben cinleri ve insanları ancak bana ibadet etsinler diye yarattım" (*ez-Zâriyât, 51/56*). İslâm'da ameller niyetlere göredir. Amellerden beklenen ecir ve sevabın alabilmesi, ibâdetin yapılmasından daha çok, niyetin hâlis ve katkısız olmasına bağlıdır. İslâm'da ibadet, kısa tanımını ile üç şekilde yapılır:

- a) Beden ile yapılan ibadetler: Namaz ve oruç gibi ibadetler bu çeşit bir ibadettir.
- b) Mal ile yapılan ibadetler: İslâm'ın beş şartından biri olan zekât bu çeşit bir ibadettir.
- c) Hem beden hem de mal ile yapılan ibadetler: Hac ve Umre böyle bir ibadettir.

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{ وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ }

“Uğrumuzda mücâhede edenleri yollarımıza iletiriz. Gerçekten Allah iyilik edenlerle beraberdir.” *(Ankebut sûresi,29 /69)*

Hadis-i Şerif

عن أبي هريرة رضي الله عنه. قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ”إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَالَ: مَنْ عَادَى لِي وَلِيًّا. فَقَدْ آذَنْتَهُ بِالْحَرْبِ. وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ: وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّىٰ أُحِبَّهُ، فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ، وَبَصَرَهُ الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ، وَيَدَهُ الَّتِي يَبْطِشُ بِهَا، وَرِجْلَهُ الَّتِي يَمْشِي بِهَا، وَإِن سَأَلَنِي أَعْطَيْتُهُ، وَلَئِنِ اسْتَعَاذَنِي لِأَعِيذَنَّهُ“

“Ebû Hüreyre (r.a)’den rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) “Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur” dedi: “Her kim (ihlâs ile bana kulluk eden) bir dostuma düşmanlık ederse, ben de ona karşı harp ilân ederim. Kulum kendisine farz kıldığım şeylerden, bence daha sevimli herhangi bir şeyle bana yakınlık kazanamaz. Kulum bana (farzlara ilâveten işlediği) nâfile ibadetlerle durmadan yaklaşır, nihayet ben onu severim. Kulumu sevince de (âdeta) ben onun işiten kulağı, gören gözü, tutan eli ve yürüyen ayağı olurum. Benden her ne isterse, onu mutlaka veririm; bana sığınırsa, onu korurum.” *(Buhârî, Rikak 38)*

Cihad ne demektir ve Cihad'ın hükmü nedir?

Çalışmak, uğraşmak, çabalamak, gayret sarf etmek anlamındadır. İslâm'ın yükselmesi, korunması ve yayılması için her türlü çalışmada bulunmak, uğraşmak, gayret sarf etmek ve bu yolda sıcak ve soğuk savaşa girmektir. İslâm'da cihad farzdır. Yalnız, bu farz bazı hallerde farz-ı ayın; bazı hallerde ise farz-ı kifayedir. Müslümanlar içinden sadece bir grup cihadın gayesini gerçekleştirebiliyor, Müslümanların yurt, mal, ırz, namus ve haysiyetlerini düşmanlara karşı koruyabiliyorsa o taktirde cihad farz-ı kifaye olmuş olur. Şayet fert fert gücü yeten her müslümanın düşmana karşı koyma gereği varsa o zaman farz-ı ayın olur; herkesin bizzat cihâd etmesi icap eder.

Cihâdın gayesi, yeryüzünden fitneyi kaldırmak ve hakkı yüceltmektir. İslâm'da savaş, intikam, öldürme yağma, baskı ve zulüm yapmak için değil: bunları ortadan kaldırmak için yapılır. Müslüman olmayanları zorla İslâm'a sokmak yoktur. Cihadın başlıca şu çeşitlere ayrıldığını görürüz:

1- Nefs'e Karşı Cihad, 2- İlim İle Cihad, 3- Mal İle Cihad, 4- Düşmanla Savaşarak Cihad Yapmak.

İslâm'da cihad, hedefsiz, gayesiz bir savaş değildir. İslâm'da cihad yalnız Allah yolunda olur. Bu şart, cihaddan ayrılmaz. "Allah yolunda cihad" batılların anladığı manada kutsal bir savaş değildir. İslâm nazarında, toplumun fayda ve mutluluğu için, geçici dünya arzusunda bulunmadan yapılan her hareket "Allah yolunda"dır.

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ لِغَدٍّ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ , وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ
نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ }

“Ey İman Edenler! Allah’a karşı takva sahibi olun! Ve her nefis, yarın için ne takdim ettiğine baksın! Ve Allah’a karşı gelmekten sakının. Muhakkak ki Allah, yaptıklarınızdan haberdardır. Allah’ı unutan kimseler gibi olmayın! Böylece (Allah da) onlara, kendi nefislerini unutturdu. İşte onlar, onlar fasık olanlardır.” *(Haşr Suresi, 59/18-19.)*

Hadis-i Şerif

عن أنس رضي الله عنه عن رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: “يَتَّبِعُ الْمَيِّتَ ثَلَاثَةٌ: أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَعَمَلُهُ، فَيَرْجِعُ
إِلَيْهِمْ وَيَبْقَى وَاحِدٌ: يَرْجِعُ أَهْلُهُ وَمَالُهُ، وَيَبْقَى عَمَلُهُ،”

“Resulullah (s.a) şöyle buyurmuştur: “Ölüyü (kabre kadar) üç şey takip eder: Çoluk-çocuğu (ailesi), malı ve ameli. Bunlardan ikisi döner, biri kalır. Çoluk-çocuğu (ailesi) ve malı döner, ameli (kendisiyle) kalır.” *(Buhârî, Rikak 42; Müslim, Zühd 5.)*

Kabir azabı var mıdır?

Ölümlle başlayıp yeniden dirilmeye kadar devam edecek hayata kabir hayatı denilir. İslâm inancına göre kabir azabı vardır. Buna delâlet eden âyetler (***İbrahim, 14/27; Mü'min, 40/46***) ve hadis-i şerifler bulunmaktadır. Nitekim bir hadis-i şerifte “Kabir, âhîret duraklarının ilkidir. Bir kimse eğer o duraktan kurtulursa sonraki durakları daha kolay geçer. Kurtulamazsa, sonrakileri geçmek daha zor olacaktır.” (***Tirmizî, Zühd, 5***) buyrulurak ölümlle âhîret hayatının başladığı ifade edilmiştir. İnsan öldükten sonra kabre konulunca Münker ve Nekir adında iki melek kendisine gelerek soru soracaklar, iman ve güzel amel sahipleri bu sorulara doğru cevaplar verecekler ve kendilerine cennet kapıları açılarak cennet gösterilecektir. Kâfir ve münafıklar ise bu sorulara doğru cevap veremeyecek, onlara da cehennem kapıları açılacak ve cehennem gösterilecektir. Kâfirler ve münafıklar kabirde acı ve sıkıntı içinde azap görürlerken müminler nimetler içerisinde mutlu ve sıkıntısız bir hayat süreceklerdir.

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ , وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ }

“Zira kim zerre miktarı bir hayır işlerse, onun mükâfatını görecek, Kim de, zerre miktarı bir kötülük işlerse, onun cezasını görecektir.” *(Zilzal Suresi, 7-8)*

Hadis-i Şerif

عن أبي ذرٍّ جُنْدَبِ بْنِ جُنَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: «الْإِيمَانُ بِاللَّهِ، وَالْجِهَادُ فِي سَبِيلِهِ». قُلْتُ: أَيُّ الرَّقَابِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: «أَنْفُسُهَا عِنْدَ أَهْلِهَا، وَأَكْثَرُهَا تَمَنًّا». قُلْتُ: فَإِنْ لَمْ أَفْعَلْ؟ قَالَ: «تُعِينُ صَانِعًا أَوْ تَصْنَعُ لِأَخْرَقٍ». قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ ضَعَفْتُ عَنْ بَعْضِ الْعَمَلِ؟ قَالَ: «تَكْفُفُ شَرِّكَ عَنِ النَّاسِ فَإِنَّهَا صَدَقَةٌ مِنْكَ عَلَى نَفْسِكَ».

“Ebû Zer Cündeb İbni Cünâde (r.a) şöyle dedi: - Ey Allah’ın Resûlü! Hangi amel daha üstündür? dedim. - “Allah’a iman ve Allah yolunda cihaddır” buyurdu. Ben: Hangi (esir veya) köle (yi âzat etmek) daha faziletlidir? dedim. “Sahiplerine göre en kıymetli ve bedeli en yüksek olanı” buyurdu. (Cihad ve köle âzâdını) yapamazsam? dedim. “(Bir) iş yapana yardım edersin veya işini beceremeyenin işini görürsün” buyurdu. Ey Allah’ın Resûlü! Bunlardan hiçbirini yapamazsam? dedim. “İnsanlara zarar vermezsin. Zira bu da kendi kendine iyilik etmen demektir” buyurdu. *(Buhârî, Itk 2; Müslim, İmân 136)*

Kabir ziyaretinin adabı nedir?

Mezarlıkların ziyaret edilmesi, bu vesileyle ölümün hatırlanması ve orada yatanlardan ibret alınması dinimizin tavsiye ettiği hususlardandır. Kabir ziyaretinde bulunan kişi, ahireti hatırlamalı, dünyanın geçici olduğunu ve bir gün kendisinin de öleceğini düşünmelidir. Hz. Peygamber (s.a.s.) geceleri Baki' kabristanına gelir ve "Mü'minler yurdunun sakinleri sizlere selam olsun. İnşâAllah biz de size katılacağız. Bizler ve sizler için Allah'tan afiyet dilerim; Allah'ım, Baki' kabristanında bulunanları bağışla" diye dua ederlerdi (*Müslim, Cenâiz, 35*). Kabir ziyaretinde bulunan kişinin ölü için dua etmesi ve Kur'an okuyarak sevabını orada bulunanların ruhlarına bağışlaması uygun olur.

Ancak, kabir ve türbe ziyaretlerinde İslâm'ın özüne ve tevhid anlayışına ters düşen, itikâdî bakımdan da zararlı olan tutum ve davranışlardan uzak durmak gerekir. Kabrin başında yüksek sesle ağlayıp gürültü yapmak, kabrin parmaklık ve taşlarını öpmek, onlara sarılıp ağlamak ise İslâm ile bağdaşmaz. Türbelerde yatan kişileri beşer üstü varlıklar olarak görmek; bu zatların duaları kabul ettiğine, ilâhî kudretlerinin olduğuna inanmak; bir kısım ihtiyaç ve dilekleri onlara arz etmek; kendilerinden medet ummak, bu ziyaretleri dini bir vecibe gibi telakki etmek; bez bağlamak, mum yakmak; kurban kesmek, şeker vb. yiyecek maddeleri dağıtarak onlardan yardım dilemek, tevhid dini olan İslâm'la bağdaşmaz. Ölen kişilerden medet ummak ve onlardan bazı şeyler beklemek iman açısından tehlikeli bir davranıştır.

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{ أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ ، وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ }

“İnananlar için hala vakit gelmedi mi ki, kalpleri Allah’ın zikrine ve Ondan inen Kur’an’a karşı kalpleri ürpersin ve bundan önce kendilerine kitap verilmiş sonra üzerlerinden uzun zaman geçmekle kalpleri katılaştırmış çoğu da yoldan çıkmış kimseler gibi olmasınlar.” (Hadid,57/16)

Hadis-i Şerif

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ عَلَيْهَا وَعِنْدَهَا امْرَأَةٌ قَالَ : مَنْ هَذِهِ قَالَتْ فُلَانَةُ تَذْكُرُ مِنْ صَلَاتِهَا قَالَ : مَا عَلَيْكُمْ بِمَا تُطِيقُونَ فَوَاللَّهِ لَا يَمَلُّ اللَّهُ حَتَّى تَمَلُّوا وَكَانَ أَحَبَّ الدِّينِ إِلَيْهِ مَا دَامَ عَلَيْهِ صَاحِبُهُ

“H.z Aişe (r.a)’nın bildirdiğine göre, bir kadınla beraber otururken yanlarına peygamber (s.a) girdi ve: “Bu kadın kimdir?”, diye sordu. Aişe validemiz: Bu filan kadındır deyip onun kıldığı namazları uzun uzadıya anlatmaya başladı. Bunun üzerine peygamber (s.a) efendimiz: “Bütün bunları sayıp dökmeyi bırak, gücünüz yettiği kadarıyla ibadet etmeniz size yeter. Vallahi siz amellerden usanmadıkça Allah’ta size sevap vermekten usanmaz.” buyurdu. Aişe (Allah Ondan razı olsun) devamla Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)’in yanında “En sevimli ibadet az da olsa devamlı yapılması idi.” dedi. (Buhari İman 32, Müslim Müsafirin 215)

“Esmâ-i Hüsnâ” ne demektir?

İsmin çoğulu olan esmâ kelimesi ile “en güzel” anlamındaki hüsnâ kelimesinin oluşturduğu bir sıfat tamlaması olan Esmâ-i Hüsnâ, “en güzel isimler” anlamında yüce Allah’ın bütün isimleri için kullanılan bir terimdir. Kur’an-ı Kerimde “Allah, kendisinden başka ilâh olmayandır. En güzel isimler O’na mahsustur.” (*Tâhâ, 20/8*) buyrulur.

Allah Teâlâ’nın Kur’an’da ve sahih hadislerde geçen pek çok ismi vardır. Kul bu isimleri öğrenerek Allah’ı tanır, O’nu sever ve gerçek kul olur. Kur’an’da “En güzel isimler Allah’ındır. O halde O’na o güzel isimlerle dua edin.” (*A`râf, 7/180*) buyrulur, esmâ-i hüsnâ ile dua ve niyazda bulunulması emredilmiştir. Esmâ-i hüsnânın birden fazla olması, işaret ettiği zâtın birden çok olmasını gerektirmez, bütün isimler o tek zâta delâlet ederler: “De ki: İster Allah deyin ister Rahmân deyin, hangisini deseniz olur.” (*İsrâ, 17/110*) Hz. Peygamber (s.a) bir hadislerinde, yüce Allah’ın 99 isminden söz ederek bu isimleri sayan ve ezberleyen kimselerin cennete gireceğini haber vermiştir (*Buhârî, Da`avât, 68; Tevhîd, 12; Müslim, Zikr, 2; Tirmizî, Da`avât, 82*). Hadislerde geçen “saymak” (ihşâ) ve “ezberlemek” (hıfz) ile maksat Allah’ı güzel isimleriyle tanımak ve O’na iman, ibadet ve itaat etmektir. Allah’ın isim ve sıfatları 99 isimden ibaret değildir. Allah’ın âyet ve hadislerde geçen başka isimleri de vardır. Hadiste 99 sayısının zikredilmesi, sınırlama anlamına değil, bu isimlerin Allah’ın en meşhur isimleri olması sebebiyledir.

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{ وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمُ عَنْهُ فَانْتَهُوا }

“... Bu sebeple peygamber size ne verirse ve ne getirirse onu alın ve sizi neden sakındırırsa ondan da elinizi çekin.” (*Haşr,59/ 7*)

Hadis-i Şerif

عَنْ أَبِي نَجِيحِ الْعَرَبِيَّ بْنِ سَارِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : وَعَظَّنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَوْعِظَةً بَلِيغَةً، دَرَفَتْ مِنْهَا الْعُيُونُ، وَوَجَلَتْ مِنْهَا الْقُلُوبُ، فَقُلْنَا : يَا رَسُولَ اللَّهِ كَانَ مَوْعِظَةُ مُودِعٍ فَأَوْصِنَا. فَقَالَ : أَوْصِيكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ وَالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ، وَإِنْ تَأَمَّرَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ حَبَشِيٌّ، فَإِنَّهُ مِنْ يَعْشَى مِنْكُمْ بَعْدِي، فَسِيرِي اخْتِلَافًا كَثِيرًا، فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي، وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الْمُهَدِّبِينَ الرَّاشِدِينَ، وَعَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِدِ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ، فَإِنَّ كُلَّ مُحَدَّثَةٍ بِدْعَةٌ، وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ.

“Ebû Necih İrbâz İbn-i Sariye (r.a) şöyle demiştir: Resulullah (s.a) gözleri yaşartan, kalpleri ürperten çok tesirli bir konuşma yaptı. Ey Allah’ın Resülü! Bu nasihat sanki ayrılmak üzere olan birinin öğüdüne benziyor, bizlere tavsiyede bulununuz, dedik. Bunun üzerine: Allahtan korkmanızı, başınıza Habeşli simsiyah bir köle bile olsa onu dinleyip itaat etmenizi tavsiye ederim. Benden sonra içinizde hayatta kalanlar pek çok ihtilaflar göreceklerdir. O zaman sizin yapacağınız benim sünnetim ve doğru yolda olan Hulefa-i Raşidin’in sünnetine sarılmaktır. Bu sünnetlere sımsıkı sarılınız. Sonradan ortaya çıkarılmış bidatlerden şiddetle sakınınız. Çünkü her bidat bir sapıklıktır. (*Ebu Davud, Sünnet 5, tirmizi İlim 16*)

Sünnetin Dindeki yeri nedir?

Sünnet, Kur'ân-ı Kerim'den sonra ikinci ana kaynaktır. Tüm İslami ilimlerde ve özellikle Fıkıh usulünde delil olarak kullanılan sünnet, Hz. Peygamber'den geliş şekline göre; söz, fiil veya tasvip (takrir) olmak üzere üçe ayrılır.

1. Kavli sünnet: Hz. Peygamber'in çeşitli vesilelerle söylemiş olduğu sözlerdir. Meselâ; Ameller ancak niyetlere göredir *(Buhârî, Bed'ü'l-Vahy, I; İmân, 41; Müslim, İmâre, 155)*.

2. Fiili sünnet: Hz. Peygamber'in namaz kılışını ve haccedişini örnek verebiliriz. Allah elçisi; "Ben namazı nasıl kılıyorsam, siz de öyle kılın" *(Buhârî, Ezân, 18; Edeb, 27; Âhad, I)*.

3. Takriri sünnet: Hz. Peygamber'in görüp işittiği bir işe karşı çıkmaması ve onu kabul etmesidir. Çünkü Allah'ın Resûlü bir işin yapıldığını gördüğü veya işittiği halde onu reddetmemiş ve susmuşsa, bu durum onun bu işi tasvip ve kabul ettiği anlamına gelir.

Sünnetin, Kur'ân-ı Kerim'den sonra, ikinci asli delil olduğunda görüş birliği vardır. Hz. Peygamber'in hayatında ve vefatından sonra Ashab-ı kiram onun sünnetine uymak gerektiğinde birleşmişlerdir. Sahabe, Allah elçisinin emir ve yasaklarına uyuyor, helal dediğini helal, haram dediğini haram olarak kabul ediyordu. Nitekim Muaz b. Cebel (r.a) Yemen'e vali olarak giderken, orada; Allah'ın kitabı ile hüküm vereceğini, bunda bulamazsa Resûlünün sünnetine başvuracağını belirtmiştir. Bunu işiten Hz. Peygamber'in rızasını açıkladığı nakledilir. *(Tirmizi, Ahkâm, 3; Ahmed b. Hanbel, V, 230, 236, 242)*

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{ فَلَا وَرَيْكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا }

“Hayır Hayır Rabbine andolsun ki onlar aralarında anlaşmazlığa düştükleri her konuda sen peygamberi hakem yapmadıkça ve sonra senin kararına kalplerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın tam bir teslimiyetle uymadıkça gerçekten inanmış olmazlar.” (Nisa, 4/65)

Hadis-i Şerif

عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَثَلِي وَمَثَلُكُمْ كَمَثَلِ رَجُلٍ أَوْقَدَ نَارًا فَجَعَلَ الْجُنَادِبُ وَالْفَرَاشُ يَقَعْنَ فِيهَا، وَهُوَ يَذُبُّهُنَّ عَنْهَا وَأَنَا أَخَذَ بِحُجْرِكُمْ عَنِ النَّارِ، وَأَنْتُمْ تَقْلَتُونَ مِنْ يَدِي .

“Cabir’den (r.a) rivayet edildiğine göre Resulullah (s.a) şöyle buyurdu: “Benim ve sizin durumunuz; ateş yakıp ta ateşine kelekler ve çekirgeler düşmeye başlayınca onlara engel olmaya çalışan adamın durumuna benzer. Ben sizi ateşten korumak için eteklerinizden tutuyorum, siz ise elimden kurtulup ateşe girmeye çalışıyorsunuz.” (Müslim, Fezail 19)

H.z. Peygamber (s.a.s.)'in hangi mucizeleri vardır?

İslam âlimleri Hz. Peygamber (s.a.)'in nübüvveti esnasında ortaya koyduğu mucizeleri, manevî (aklî), hissî (maddî) ve haberî olmak üzere üç şekilde sınıflandırmıştır. Manevî mucizeye en büyük örnek Kur'an'dır. Çünkü Kur'an her çağdaki akıl sahibi insana hitap eden, akıllara durgunluk veren, başkalarının benzerini meydana getirmekten aciz kaldıkları büyük ve ebedî bir mucizedir: "Eğer kulumuza indirdiklerimizden her hangi bir şüpheye düşüyorsanız, haydi onun benzeri bir sûre getirin, eğer iddianızda doğru iseniz, Allah'tan gayri şahitlerinizi (yardımcılarınızı) da çağırın." (*Bakara, 2/23*) Bir hadiste de şöyle buyrulmuştur: "Hiçbir Peygamber yoktur ki, onlara kendi zamanlarındaki insanların inandıkları bir mucize verilmiş olmasın. Bana mucize olarak verilen ise ancak Allah'ın bana vahyettiğidir." (Buhârî, İ'tisâm, 1) Hissî mucize olarak Hz. Peygamber (s.a.s.)'in nübüvvet mührü, Ay'ın ikiye bölünmesi, parmaklarının arasından suyun akması, bir ziyafet esnasında zehirlenmek istenince olaydan haberdar olması, bir hurma kütüğünün teessürünü inilti şeklinde duyurması vb. örnek olarak verilebilir. Haberî mucizeler için de Hz. Peygamber (s.a.)'in Mekke'nin fethi, İslâm'ın tebliği ve meydana gelen savaşlarla ilgili açıkladıkları olay ve haberler buna örnek olarak gösterilebilir.

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{ إنا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ، إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا. }

“Gerçek şu ki biz emaneti göklere, yere ve dağlara teklif ettik, ama sorumluluğundan korktukları için onu yüklenmekten çekindiler (sorumluluktan) kaçtılar. O emaneti insan üstlendi. Doğrusu o çok zalim çok cahildir .” (Ahzap,33/ 72)

Hadis-i Şerif

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ : إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ , وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ , وَإِذَا أُؤْتِمِنَ خَانَ. وَفِي رِوَايَةٍ : وَإِنْ صَامَ وَصَلَّى وَرَزَعَمَ إِنَّهُ مُسْلِمٌ.

“Ebu Hüreyre’den (r.a) rivayet edildiğine göre Rasulullah (s.a) şöyle buyurdu: “Münafiğin alameti üçtür: Konuştuğunda yalan söyler, söz verince sözünden cayar, kendisine bir şey emanet edildiğinde hıyanet eder.” (Buhari, İman 24, Müslim, İman 107) Müslim’in değişik bir rivayetinde: “Oruç tutsa, namaz kılsa ve kendini mü’min zannetse bile” buyurulmuştur.” (Müslim, İman 109)

Cinler ve şeytanlar insanlara zarar verebilir mi?

Cinler de insanlar gibi sorumlu varlıklar olarak yaratılmıştır. Allah'a inanıp, O'na ibadet eden iyi amel sahibi olan cinler olduğu gibi insanlara zarar vermek isteyen ve onları iman ve güzel amelden alıkoymaya çalışan kâfir cinler de vardır. Kur'an-ı Kerimde insan ve cinlerin şeytanlarından söz edilir. Şeytan işi amel işleyen cinlere şeytan denmektedir. Şeytanların başı olan İblis cinler taifesindedir. Şeytanların ve dolayısıyla cinlerin kötülerinin insanlara zarar vermek istemeleri öncelikle inanç ve amel bakımındandır. Bunun için Yüce Allah; "Şeytanın adımlarını izlemeyin. Çünkü o, size apaçık bir düşmandır." (*Bakara, 2/208*) buyurmuştur. Burada şeytanın adımlarını izlemekten maksadın şeytanların ve cinlerin vesvesesine kapılarak kötü ameller işlememek olduğu açıktır. Zira Cin sûresinin 6. âyetinde açıklandığı üzere cinlerin insanlara zarar vermesi Yüce Allah'ın açık ikazına rağmen insanların cinlere sığınıp onlarla iletişim kurma ve medet umma hevesleri yüzündendir.

Bunun için Felak ve Nas sûrelerinde inananlara insanların, cinlerin ve her türlü yaratığın şerrinden ve vesvesesinden her şeyin Rabbi olan Yüce Allah'a sığınmaları beyan edilmiştir. Bu demektir ki gerçekten Allah'a iman edenler üzerinde şeytanların ve cinlerin hâkimiyeti, bir baskı kurması ve zarar vermesi söz konusu değildir. Şeytanın ve cinlerden şeytanların hâkimiyeti ve zararı sadece onu dost edinenler ve Allah'a ortak koşanlar için söz konusudur (*Nahl, 16/99-100*).

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِن تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا }

“Ey iman edenler! Allah’a itaat edin. Peygamber’e itaat edin ve sizden olan ulu\l-emre (idarecilere) de. Herhangi bir hususta anlaşmazlığa düştüğünüz takdirde, Allah’a ve ahiret gününe gerçekten inanıyorsanız, onu Allah ve Resûlüne arz edin. Bu, daha iyidir, sonuç bakımından da daha güzeldir.” (Nisai,4/ 59)

Hadis-i Şerif

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْخُطْبَةِ: بُعِثْتُ أَنَا وَالسَّاعَةَ كَهَاتَيْنِ، وَيَقْرُنُ بَيْنَ اصْبَغِيهِ السَّبَابَةَ وَالْوَسْطَى. وَيَقُولُ: أَمَا بَعْدُ، فَإِن خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ، وَخَيْرُ الْهُدَى هُدَى مُحَمَّدٍ، وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا، وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ، ثُمَّ يَقُولُ: أَنَا أَوْلَى بِكُلِّ مُؤْمِنٍ مِنْ نَفْسِهِ، مَنْ تَرَكَ مَا لَفَلَّهِ، وَمَنْ تَرَكَ دِينًا أَوْ ضَيَاغًا فَلِي وَعَلَيَّ،

“Cabir b. Abdullah’tan (r.a) rivayetle Resulullah (sav) Hutbedeyken şahadet parmağıyla orta parmağını bir araya getirerek şöyle dedi: “Ben peygamber olarak gönderildiğimde kıyametle aramızdaki mesafe şu iki parmak gibi yakındı”, buyurdu ve şimdi bilin ki: “Sözün en hayırlısı Allah’ın kitabıdır. Yolların en hayırlısı Muhammed’in (sav) yoludur. İşlerin en kötüsü din adına sonradan ortaya çıkarılan bidatlardır. Her bidat da sapıklıktır” dedi ve şöyle devam etti: “Ben her müslümana kendi nefislerinden daha yakın bir dostum. Kim ölürken bir mal bırakırsa, o mal varislerindir. Her kim de borç, yetim ve dul bırakırsa, borcu bana ait olup muhtaç kimselerin işi de bana aittir.” (Müslim, Cuma 43)

Ölünün arkasından ağlanır mı?

Ölüm acı bir olay, insan da acıklı olaylar karşısında acısını yansıtan bir varlıktır. Dolayısıyla, ölüm sebebiyle bir insanın üzülmesi, hüzünlenmesi, kederli bir hâl alması normaldir. Hatta acısını açığa vurup sessizce ağlaması ve gözyaşı dökmesinde bir sakınca yoktur. Peygamberimiz (s.a.s.) de oğlu İbrahim'in, kızının ve kızının çocuğunun vefatlarında bizzat gözlerinden yaşlar akıtarak ağlamış; kendisine, ağlamayı yasakladıkları hatırlatılınca, bunun yasak olan ağlama şekli olmayıp, gözyaşı dökmekle Allah'ın azap etmeyeceğini, ancak mübarek diline işaret ederek onunla azab edeceğini belirtmiş ve "Muhakkak ki ölü, ehlinin üzerine bağırip çağırmasıyla azap duyar." (*Buhârî, Cenâiz, 43*) buyurarak ağlamakta mahzur olmadığını, ancak dille Allah'ın takdirine dil uzatmanın ve cahiliye döneminde olduğu gibi yaka-paça yırtarak ağlamanın doğru olmadığını beyan etmiştir. Nitekim onun, oğlu küçük İbrahim'in vefâtında gözlerinden yaşlar akıtması, sonra da; "Göz ağlar, kalp üzüdür, fakat Rabbimizin razı olmayacağı söz söylemeyiz." (*Buhârî, Cenâiz, 32, 42, 43*) buyurması bu konuda müminler için açık bir örneklik teşkil eder.

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{وَالْعَصْرُ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ}

“Zamana (asra) andolsun ki, insanlar mutlaka zarardadır. Ancak inanarak doğru dürüst işler yapanlar, birbirlerine hakdan gelen gerçekleri ve her türlü sıkıntı ve zorluklara karşı dirençli olmayı tavsiye edenler bu ziyandan kurtulmuşlardır. (Asr,103/ 1-3)

Hadis-i Şerif

عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ زَيْدِ بْنِ خَالِدِ الْجُهَنِيِّ أَنَّ اللَّهَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَنْ جَهَّزَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ، فَقَدْ غَزَا، وَمَنْ خَلَّفَ غَازِيًا فِي أَهْلِهِ بِخَيْرٍ فَقَدْ غَزَا.

“Ebu Abdurrahman Zeyd İbn-i Halid el Cüheni’den (r.a) rivayet edildiğine göre Rasulullah (s.a), şöyle buyurmuştur: “Kim Allah yolunda savaşacak bir mücahidin gerekli teçhizatını hazırlar ve tüm ihtiyaçlarını karşılırsa gerçekten savaşa gitmiş gibi sevap kazanır. Cihada giden mücahidin arkada bıraktığı ailesine güzelce bakıp ihtiyaçlarını karşılayan kimse de sanki savaşa katılmış gibi sevap kazanır.” (Buhari, Cihad 38, Müslim, İmare 135)

Rızık nedir? Kaderle bağlantısını açıklar mısınız?

Sözlükte “azık, yenilen, içilen ve faydalanılan şey” anlamına gelen rızık, terim olarak, “yüce Allah’ın, canlılara yiyip içmek ve yararlanmak için verdiği her şey” diye tanımlanır. Bu tanıma göre rızık, helâl olan şeyleri kapsadığı gibi, haram olanları da kapsamaktadır. Her şeyin kaderle bağlantısı olduğu gibi rızık konusunun da kaderle bağlantısı vardır. Nitekim bir ayette şöyle buyrulmuştur: “Allah’ın, rızkı dilediğine bol verdiğini ve (dilediğine) kısıtığını görmediler mi? Bunda inanan bir toplum için elbette ibretler vardır.” (Rum, 30/37) Rızık konusunda İslam âlimleri şu temel prensipleri benimsemiştir:

a) Yegâne rızık veren Allah Teâlâ’dır.

b) Rızıkı yaratan ve veren Allah Teâlâ’dır. Kul, Allah’ın evrende geçerli tabii kanunlarını gözeterek çalışır, çabalar, sebeplere sarılır ve rızık kazanmak için tercihlerde bulunur. Allah da onun bu tercihinin ve çabasına göre rızıkını yaratır. Allah’ın yegâne rızık veren olması, tembellik yapmayı, çalışmamayı, yanlış bir tevekkül anlayışına sahip olmayı gerektirmez. Kazanç için, meşrû yollardan gerekli girişimde bulunmak kuldan, rızıkı yaratmak ise Allah’tandır.

c) Haram olan bir şey, onu kazanan kul için rızık sayılır. Fakat Allah’ın haram olan rızıkı, kulun kazanmasına rızâsı yoktur

d) Herkes kendi rızıkını yer. Bir kimse başkasının rızıkını yiyemeyeceği gibi, başka biri de onun rızıkını yiyemez.

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{ وَتُكْتَبُ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ. }

“İçinizden iyi ve yararlı olana davet eden doğru olanı emreden bir topluluk çıksın. İşte gerçek kurtuluşa kavuşanlar onlardır.” (3 Al-i İmran 104)

Hadis-i Şerif

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ يَقُولُ : مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مِنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ, فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ, فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ, وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ.

“Ebu Said el Hudri (r.a), Rasulullah (sav) şöyle buyururken işittim, dedi: “Sizden her kim bir kötülük veya çirkin bir şey görürse onu eliyle değiştirsin. Şayet eliyle değiştirmeye gücü yetmezse diliyle değiştirmeye çalışsın ona da gücü yetmezse kalbiyle onu hoş görmeyip kabullenmesin ki bu da imanın en zayıf derecesidir.” (Müslim, İman 78)

Kaç vakit namaz vardır?

İslâm'ın beş temel esasından biri olan namaz, günün belli zaman dilimleri içerisinde yerine getirilmesi gereken bir farzdır. Vakit, namazın şartlarından birisidir ve edasının farz olmasının sebebidir. Kur'an'da, "Şüphesiz namaz, Müminlere belli vakitlerde eda edilmek üzere farz kılındı" (*Nisa 4/104*) buyurulmaktadır. Belirli şartları taşıyan Müslümanlara günde beş vakit namazın farzıyeti Kitap, sünnet ve icma ile sabittir. Beş vakit namazın eda edileceği vakitlere ve ne şekilde eda edileceğine Kur'an-ı Kerim'in bir kısım ayetlerinde mücmel olarak işaret olunmuş, bu işaretler Hz. Peygamber (s.a.s.)'in sözlü ve fiili sünnetiyle açıklık kazanmıştır. Bilindiği üzere Kur'an-ı Kerim'deki mücmel emir ve hükümleri açıklama yetkisi, onu insanlara tebliğle görevli olan Hz. Peygamber (s.a.s.)'e aittir. O, namazı bizzat kılarak ve Müslümanlara imam olup kıldırarak nasıl kılınacağını öğrettiği gibi bunların vakitlerini de göstermiştir.

Cebrâil, Hz. Peygamber'e gelerek namazı bir defa ilk vakitlerinde, bir defa da son vakitlerinde kıldırarak namazın vakitlerini göstermiş, Hz. Peygamber (s.a) de bunları ashabına bildirmiştir (Buhârî, Mevakit, 1, Tirmizî, Salât, 1). Asr-ı saadetten günümüze kadar da, Hz. Peygamber (s.a.s.)'in gösterdiği gibi beş vakit olarak kılınmıştır. Diğer taraftan, namazla ilgili Kur'an ayetleri bir bütün olarak ele alındığında, namazın beş vakit olduğu açıkça anlaşılır (*Bakara 2/238; İsrâ 17/78; Rûm 30/17-18*).

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ . }

“ O gün haksızlık eden zalimler ne bir dost bulacaklar ne de sözü dinlenecek bir şefaathçi.” (Mü’min,40/ 18)

Hadis-i Şerif

عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : اتَّقُوا الظُّلْمَ فَإِنَّ الظُّلْمَ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ , وَاتَّقُوا الشُّحَّ فَإِنَّ الشُّحَّ أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ , حَمَلَهُمْ عَلَى أَنْ سَفَكُوا دِمَاءَهُمْ , وَاسْتَحَلُّوا مَحَارِمَهُمْ .

“Cabir’den (r.a) rivayet edildiğine göre Rasulullah (s.a) şöyle buyurdu: “Zulümden kaçınınız. Çünkü zulüm kıyamet gününde karanlıklar gibi karşınıza çıkar. Cimrilikten de sakınınız, çünkü cimrilik sizden önceki ümmetleri helak etmiş onları birbirlerinin haksız yere kanlarını dökmeye, haramlarını helal saymaya yöneltmiştir.” (Müslim; Bir 56)

21 Ekim 2018

Namaz kılmamanın mazereti olabilir mi? Bazı işyerlerinde namaz kılmaya fırsat verilmemesi bir mazeret sayılır mı?

Bilindiği gibi namaz, Kelime-i şhadetten sonra, İslâm binasının üzerine kurulduğu beş esastan birincisidir. Akıllı ve ergenlik çağına ulaşan her Müslümanın namaz kılmayı farzdır. Terk edilmesi ve -geciktirmeyi caiz kılan meşru bir mazeret bulunmaksızın-vaktinde eda edilmeyip kazaya bırakılması, en büyük günahlardan biridir. Namaz, uyuyakalmak, unutmak ve başla da olsa ima ile kılamayacak kadar hasta olmak gibi meşru bir mazeret bulunmadıkça kazaya bırakılamaz. Hz. Peygamber (s.a.) “Biriniz uyuyakalır veya unuttur da bir namazı vaktinde kılamaz ise, hatırladığı vakit o namazı kılın” (***Buhârî, Mevâkît, 37; Müslim, Mesâcid, 314-316***) buyurmuştur.

Meşguliyeti çok olmak, geçimini sağlamak için yapılan çalışma ve yolculuk gibi durumlar namazın ertelenmesi için özür sayılmaz. Kur’an-ı Kerim’de şöyle buyrulur: “Öyle erkekler vardır ki, onları ne bir ticaret, ne bir alış-veriş, Allah’ı anmaktan, namazı dosdoğru kılmaktan ve zekât vermekten alıkoyamaz. Onlar, dehşetinden kalplerin ve gözlerin ters döneceği günden korkarlar” (***Nûr, 24/37***). İşverenin , namaz kılmak isteyen memurlarına ve işçilerine, cuma ve günlük dini görevleri olan namazlarının hiç değilse farzlarını kılabilme imkânını sağlaması gerekir.

Ayet-i Kerîme ve Meâlî

{وَ أَخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ . }

“... Mü'minlere kol kanat ger,(alçak gönüllü ol onları koru).” (Hicr,15/ 88)

Hadis-i Şerif

عَنْ بِنِّ عَمْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ قَالَ : الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يُسْلِمُهُ , وَمَنْ كَانَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ , كَانَ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ , وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً , فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرْبٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ , وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا , سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

“Abdullah İbn Ömer’den (r.a) rivayet edildiğine göre Resulullah (s.a) şöyle buyurdu: “Müslüman Müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, Müslüman, Müslümanı başına gelen musîbette terk etmez. Müslüman kardeşinin ihtiyacını gideren kimsenin Allah’ta ihtiyacını giderir. Kim bir Müslümandan bir sıkıntıyı giderirse Allah’ta onun kıyamet günündeki sıkıntılarında birini giderir. Kim de bir Müslümanın ayıp ve kusurunu örterse Allah’ta kıyamet günü o kimsenin ayıp ve kusurunu örter.” (Buhari Mezalim 3, Müslim, Bîrr 58)

22 Ekim 2018

İş yerinde namaz kılmak için kendisine izin verilmeyen işçi veya memur ne yapmalıdır?

Kur'an-ı Kerim'de: "Öyle erkekler vardır ki, onları ne bir ticaret ne bir alış-veriş, Allah'ı anmaktan, namazı dosdoğru kılmaktan ve zekât vermekten alıkoyamaz. Onlar, dehşetinden kalplerin ve gözlerin ters döneceği günden korkarlar" (*Nûr, 24/37*) buyrulmuştur. Hz. Peygamber (s.a) de namazı kasten terk edenler hakkında ağır ifadelerde bulunmuştur. Bu açıdan günlük işler, sanat ve meslekler, aile fertlerinin geçimini sağlamak için yapılan çalışma ve yolculuklar namazın geriye bırakılması için özür sayılmaz. Zira Cuma ve beş vakit farz namazı kılmak her mükellef Müslüman için farzı ayın olup, terki caiz değildir. Öte yandan işverenin ya da işyerinde sorumluluk alan kimsenin, namaz kılmak isteyen memurlarına ve işçilerine, Cuma ve günlük dini görevleri olan namazlarını, hiç değilse farzlarını kılabilmek için imkânını sağlaması gerekir. Bununla birlikte işçinin ve memurun da namazı bahane ederek mesaisini su-i istimal etmemesi gerekir. Çalışanlara farz namazlar için izin verilmemesi kesinlikle yanlıştır. Bu durumda çalışanlar kendilerine alternatif bir iş imkânı aramalıdır. Zira Allah'a isyan noktasında anne-baba olsa bile kullara itaat olmaz (*Tevbe 23/9; Ankebut 8/29; Lokman 19/31*). Eğer çalışanlar başka bir imkân bulamazlar ise; öğle ile ikindiye, ya ikindiye öne alarak öğle vaktinde ya da öğleyi geciktirerek ikindi vaktinde; akşam ile yatsıyı da yatsı vaktine geciktirerek veya yatsıyı akşam vaktine alarak (cem ederek/birleştirerek) kılabirler.

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{ مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا . }

“Kim iyi bir işe (Allah’ın kanununa uygun olarak) aracılık ederse, onunda o işten bir nasibi(nimetlerden) olur...” (4 Nisa 85)

Hadis-i Şerif

عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ إِذَا أَتَاهُ طَالِبُ حَاجَةٍ أَقْبَلَ عَلَى جُلْسَانِهِ, فَقَالَ : اسْتَغْفُوا تُوجَرُوا, يَقْضِ اللَّهُ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّهِ مَا أَحَب .

“Ebu Musa el-Eşari (r.a) şöyle demiştir. Peygamber (s.a))’e sıkıntı içinde olan birileri geldiği zaman yanındakilere döner ve: “Bu adama yardım ediniz, sevap kazanırsınız. Allah peygamberinin dili üzerine yani o peygamberinin duası ve şefaati üzerine ne dilerse onu yerine getirecektir.” (Buhari, Zekât 21, Müslim, Birr 145)

Ayakta idrar yapmanın hükmü nedir?

Hz. Peygamber (s.a.s.)'in küçük abdest bozma konusundaki davranışları ile ilgili rivayetler, küçük abdesti (bevli) çömelerek yapmanın İslâm adabından olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla bir engel olmaması halinde ayakta idrar yapmak tenzihen mekruh kabul edilmiştir (*İbn Âbidîn, Reddü'l-muhtar, I, 229*). Zira ayakta idrar yapılırken idrar serpintisinde korunmak güçtür. Oysaki Peygamber Efendimiz (s.a) idrardan sakınmayı emretmiş; kabir azabının çoğunun idrar serpintisinden dolayı olacağını haber vermiştir (*Buhârî, Vudû 55, 56; İbn Mâce, Tahâra 26*).

Kişi, çömelmekte zorlanır ya da abdest bozacağı yer çömelmeye uygun olmazsa üzerine idrar sıçratmamaya özen göstererek ayakta idrar yapabilir.

Âyet-i Kerîme ve Meâlî

{لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِنْ نَجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ. }

“Yardımlaşmayı iyi ve yararlı davranışları ve insanların arasını düzeltmeyi öngören bunları gerçekleştirmeye çalışan kimselerin yaptığı toplantılar dışında gizli toplanmaların pek çoğunda hayır yoktur.” *(Nisa,4/ 114)*

Hadis-i Şerif

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ : كُلُّ سَلَامِي مِنَ النَّاسِ عَلَيْهِ صَدَقَةٌ , كُلَّ يَوْمٍ تَطْلُعُ فِيهِ الشَّمْسُ : تَعْدِلُ بَيْنَ الْإِثْنَيْنِ صَدَقَةٌ , وَتُعِينُ الرَّجُلَ فِي دَابَّتِهِ فَتَحْمِلُهُ عَلَيْهَا أَوْ تَرْفَعُ لَهُ عَلَيْهَا مَتَاعَهُ صَدَقَةٌ , وَالْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ , وَكُلُّ خُطْوَةٍ تَمْشِيهَا إِلَى الصَّلَاةِ صَدَقَةٌ , وَتُمِيطُ الْأَدَى عَنِ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ .

“Ebu Hüreyre’den (r.a) rivayete göre Resulullah (sav) şöyle buyurdu: “İnsanın her bir eklemini için güneşin doğduğu her günde bir sadaka gerekir. İki kişinin arasını adaletle bulmak bir sadakadır. Bir kimsenin bineğine binmesine yardımcı olmak veya yükünün binitine yüklenmesine yardımcı olmak da bir sadakadır. Güzel söz söylemek de bir sadakadır. Namaza giderken attığın her adım da bir sadakadır. Gelip geçenleri rahatsız eden şeyleri yoldan alıp atmakta bir sadakadır.” *(Buhari, Sulh 11,)*

24 Ekim 2018

Vücutunda kırık, çıkık veya yara sebebiyle sargı bulunan kimse nasıl abdest alır?

Abdest organlarından birinde yara, kırık, çıkık ve benzeri nedenlerle sargı bulunan kişi, organlarını yıkaması sağlığına zarar verecekse veya yaranın iyileşmesini geciktirecekse yahut rahatsızlığı sebebi ile uzuvlarını yıkayamıyorsa ıslak elle mesh eder. Sargının abdestsiz veya cünüp iken sarılmış olması meshe engel olmadığı gibi; bunun belirli bir süresi de yoktur (*Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, I, 13-14*). Meshin de zarar vermesi durumunda, bu da terk edilir (*Kâsânî, Bedâiü's-sanâî, I, 13*).

Sargı abdest veya gusül uzuvlarının çoğunluğunda ise, teyemmüm eder (*İbn-i Âbidîn, Reddü'l-Muhtâr, I, 171*). “Eğer cünüp iseniz iyice (yıkayıp) temizlenin. Eğer hasta veya seferdeyseniz veya tuvaletten gelmişseniz veya kadınlara dokunmuşsanız, su da bulamamışsanız temiz bir toprağa yönelip onunla yüzlerinizi ve ellerinizi mesh edin” (*Mâide 5/6*) âyeti bu tür durumlarda teyemmüm edilebileceğini ifade etmektedir.

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{وَأَصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ، وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ .}

“Ve Rabbinin hoşnutluğunu umarak sabah ve akşam ona yalvarıp yakaranlarla birlikte sende sabret. Dünya hayatının cazibesine kapılarak gözlerini onlardan ayırma.” (Kehf,18/28)

Hadis-i Şerif

عَنْ حَارِثَةَ بْنِ وَهْبٍ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ يَقُولُ : أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَهْلِ الْجَنَّةِ ؟ كُلُّ ضَعِيفٍ مُتَضَعِّفٍ , لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لِأَبْرَهُ . أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَهْلِ النَّارِ ؟ كُلُّ عَتَلٍ جَوَاطِ مُسْتَكْبِرٍ .

“Harise ibn Vehb (r.a), Resulullah (sav) şöyle buyururken işittim, dedi: “Size cennetliklerin kimler olduğunu bildireyim mi? Alçak gönüllü olması nedeniyle hem kendisi zayıf ve hem de halk tarafından hor görülüp hiçe sayılan her zayıf kişidir ki Allaha yemin etseler Allah onların yemin ve isteklerini yerine getirir. Size cehennemliklerin de kimler olduğunu haber vereyim mi? Katı yürekli, kaba kurularak yürüyen kibirli kimselerdir.” (Buhari Eyman 9, Müslim Cennet 47)

“İstibra” ve “istinca” ne demektir ve nasıl yapılır? (Halk)

Küçük abdest bozduktan sonra idrar yolunda kalabilecek idrar damla ve sızıntılarının tamamen kesilmesi için bir süre bekleme, bundan sonra vücuttaki idrar sızıntılarını temizleme işlemine fıkıh dilinde “istibrâ” denilir. Özellikle erkekler açısından istibrâ önemlidir. Şayet özür hali söz konusu değilse vücuttan idrar sızıntısı olduğu sürece abdest geçerli olmaz. Bunun için de idrarın vücuttan iyice çıkmasını beklemek, bu amaçla biraz hareket etmek, yürümek veya öksürmek gerekir (*İbn Âbidîn, Reddü'l-muhtâr, Beyrut, 1421/2000, I, 344-345*). Bunun için Hz. Peygamber “İdrardan sakınınız, çünkü kabir azabının çoğu idrardan sakınmama sebebiyledir” buyurmuştur (*Buhârî, Vudû 55; İbn Mâce, Tahâret 26*).

Literatürde “istinca” terimiyle ifade edilen temizlik, büyük abdest bozulduktan sonra dışkı ve idrar yollarında yapılacak temizliktir. Asıl olan bu temizliğin su ile yapılmasıdır. Su bulunmadığı takdirde bu temizlik tuvalet kâğıdı, bez vb. en uygun temizlik araçlarıyla yapılabilir. Temizlik sol elle yapılmalı, suyun ve diğer temizlik araçlarının kullanımında israftan kaçınılmalı, fakat temizliğin titizlikle yapılmasından da ödün verilmemelidir (*İbn Âbidîn, Reddü'l-muhtâr, Beyrut, 1421/2000, I, 344-345*).

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{ .رَهْنَةً لِّأَنَّ لِنَاسِلًا أَمَّا وَرَهْفَةً لِّأَنَّ مَبْتِيلاً أَمَّا فَ }

“O halde yetime haksızlık yapma ve yüzünü ekşitme, yardım isteyeniyi de hangi çeşit olursa olsun boş çevirme...” (93 Duha 9-10)

Hadis-i Şerif

عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ : أَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِي الْجَنَّةِ , هَكَذَا , وَأَشَارَ بِالسَّبَّابَةِ وَالْوُسْطَى , وَفَرَّجَ بَيْنَهُمَا

“Sehl İbni Sa’d’dan (Allah Ondan razı olsun) rivayete göre Resulullah (sav): “Ben ve yetimi kollayıp gözetleyen kimse cennette şöyle beraberce bulunacağız”, buyurdu ve işaret parmağıyla orta parmağını biraz açarak işaret etti. (Buhari, talak 25)

26 Ekim 2018

Farz namazlarla birlikte kılınan sünnet namazların dayanağı nedir? Kılmak gerekli midir?

Hız. Peygamber (s.a), bizzat kendisi farz namazlarla birlikte, onlara bitişik olan sünnet namazları da kılmış ve ümmetine de kılmalarını tavsiye etmiştir.

Bir hadislerinde: “Her gün sabah namazından önce iki, öğleden önce dört, sonra iki, akşamdan sonra iki ve yatsıdan sonra iki olmak üzere 12 rekât nafilâ namaz kılmaya devam eden kişiye, yüce Allah cennette bir köşk inşa eder.” **(Müslim, Salâtü'l-Müsâfirîn, 101)** buyurmuştur. İkinci namazı ile ilgili olarak da “İkindiden önce dört rekât namaz kılana Allah merhamet etsin” **(Ebû Dâvûd, Tatavvu 8)** demiştir.

Bir başka hadislerinde de: “Kıyamet gününde kulun ilk hesaba çekileceği şey farz namazdır. Eğer bu namazı tam olarak yerine getirmişse ne güzel. Aksi halde şöyle denilir: Bakın bakalım, bunun nafilâ namazı var mıdır? Eğer nafilâ namazları varsa, farzların eksiği bu nafilâlerle tamamlanır. Sonra diğer farzlar için de aynı şeyler yapılır.” **(Ebû Dâvûd, Salât, 145; Tirmizî, Salât, 188)** buyurmuştur.

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{ وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ . }

“... Ve hanımlarınızla güzel bir şekilde geçinin...” (Nisa,4/ 19)

Hadis-i Şerif

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ : لَا يَفْرَكُ مُؤْمِنٌ مُؤْمِنَةً ، إِنْ كَرِهَ مِنْهَا خُلُقًا رَضِيَ مِنْهَا آخَرَ ، أَوْ قَالَ : غَيْرُهُ .

“Ebu Hüreyre (Allah Ondan razı olsun)’den rivayet edildiğine göre Rasulullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuşlardır: “Hiçbir müslüman hanımına karşı kin besleyip buğz etmesin. Onda hoşlanmayacağı huylar varsa da memnun olacağı huyları da vardır.” (Müslim, Rada 61)

27 Ekim 2018

Kadınların hayız ve nifas hallerinde yapamayacakları şeyler nelerdir?

Bu hallerden biri kendinde bulunan kadınlar;

Cinsel ilişkide bulunamazlar.

Namaz kılmaz, oruç tutmazlar. Çünkü Hz. Peygamber bu durumdaki kadınların oruç tutmayacaklarını ve namaz kılmayacaklarını bildirmiştir (*Buhârî, Hayz, 1*). Bu konuda müçtehitler görüş birliği içindedirler. Hayız ve nifas hallerinde kılınmayan namazlar daha sonra kaza edilmez; bu hallerde tutulmayan Ramazan oruçları ise kaza edilir. Hz. Âişe, (r.a.) hayız hali sona eren kadının namazlarını kaza edip etmeyeceğini soran bir kadına “Rasûlullah zamanında ay halinden çıktığımızda bize oruçları kaza etmemiz emredilir, namazları kaza etmemiz ise emredilmezdi” cevabını vermiştir (*Müslim, Hayz 15*).

Hayız ve nifas halindeki kadınlar, Kâbe’yi tavaf edemezler. Hz. Peygamber (s.a.s.) ay hali sebebi ile hac yapamayacağından endişe ederek ağlayan Hz. Âişe’ye (r.a.) “Kâbe’yi tavaf etmek dışında, haccedenlerin yaptığı her şeyi yap” buyurmuştur (*Buhârî, Hayz, 1*).

Özel hallerinde kadınların Kur’an okuyamayacaklarına dair açık bir nas bulunmadığından, âdet gören veya loğusa olan kadınların Kur’an-ı Kerim’i okumaları konusunda İslâm bilginleri farklı görüşler ortaya koymuşlardır. Hanefî ve Şafîlilere göre hayızlı ve loğusa kadınlar, dua kastıyla dua anlamı içeren ayetler dışında Kur’an okuyamazlar (*Serahsî, Mabsût, Dâru’l-Marife, ts. , III, 151-152; Şirbînî, Muğnî’l-Muhtâc, Beyrut, 1418/1997, I, 120-121, 172*).

Âyet-i Kerîme ve Meâlî

{ الرَّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ فَالصَّالِحَاتُ قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ . }

“Allah’ın insanlardan bir kısmını diğerlerine üstün kılması ve mallarından mehir ve her türlü harcamada bulunması sebebiyle erkekler kadınlar üzerine yönetici ve koruyucudurlar. Dürüst ve erdemli kadınlar gerçekten itaatli olanlardır. Allah, kendi haklarını nasıl koruduysa onlarda öylece kocalarının yokluğunda onların malını ev sırlarını namus ve iffetlerini koruyanlardır...” (Nisa,4/ 34)

Hadis-i Şerif

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَقُولُ عَنِ النَّبِيِّ قَالَ : كَلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْنُونٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ ، وَالْأَمِيرُ رَاعٍ ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ ، وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ عَلَى بَيْتِ زَوْجِهَا وَوَلَدِهِ ، فَكُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْنُونٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ .

“İbn Ömer’den (r.a) rivayet edildiğine göre Resulullah (s.a) şöyle buyurdu: “Hepiniz çobansınız, hepiniz güttüğünüz sürüden sorumlusunuz. Amir memurlarının çobanıdır. Erkek, aile ve çocuklarının çobanıdır. Kadın da evinin ve çocuklarının çobanıdır. O halde hepiniz birer çobansınız ve hepiniz idareniz altında bulunanlardan sorumlusunuz.” (Buhari, Cuma 11, Müslim, İmara 20)

Günah Kavramını açıklar mısınız?

Günah, dinde suç sayılan, Allah'ın emirlerine aykırı olan iş ve söz demektir. Allah (c.c):”Zinaya yaklaşmayın, zira o bir hayasızlıktır ve kötü bir yoldur”(isra . 31), buyurarak aralarında nikâh bağı bulunmayan kadın ve erkeğin cinsi ilişkide bulunmalarını yasaklıyor. Bu yasağa uymayarak aralarında nikâh bağı bulunmayan erkek ve kadının zina yapması suç ve günahdır.

Mümin olan bir kimsenin namazını kılmaması, zengin olanında zekatını vermemesi aynı şekilde günahdır, dini bir suçtur. Allah'ın, emrettiği şeyi yapmamak günah olduğu gibi yasak ettiği bir şeyi de yapmak günahdır.

Kur'an ve Hadislerde günahlar, büyük ve küçük olmak üzere iki kısma ayrılır. Allah: ”Eğer yakalandığınız büyük günahlardan sakınırsanız günahlarınızı örteriz ve sizi şerefli bir yere sokarız.”(Nisa 31).Yine Allah “ufak tefek kusurları dışında günahın büyüklerinden ve çirkin işlerden sakınanlara gelince, şüphesiz Rabbin affi boldur. (Necm 32) buyurulmuştur. İbn Abbas tövbe edince büyük günahların kalmayacağını günaha ısrar etmekte de küçük günahın büyük günaha dönüşeceğini söylemiştir.

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{ لِيُنْفِقُ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ، وَمَنْ قَدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ، لَا يَكْفُلُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا. }

“Geniş imkânlara sahip olan kişi durumuna göre nafaka versin. Rızık imkanları dar olan kimse ise Allah’ın kendisine verdiği uygun biçimde nafaka vermiş olsun, Allah hiç kimseyi verdiği imkandan fazlasıyla yükümlü kılmaz.” *(Talak,65/ 7)*

Hadis-i Şerif

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ : كَفَى بِالْمَرْءِ إِثْمًا أَنْ يُضَيِّعَ مَنْ يَفُوتُ.
وَرَوَاهُ مُسْلِمٌ فِي صَحِيحَيْهِ بِمَعْنَاهُ قَالَ : كَفَى بِالْمَرْءِ إِثْمًا أَنْ يَحْبِسَ عَمَّنْ يَمَلِكُ قُوَّتَهُ.

“Abdullah ibn Amr ibni Âs’dan (Allah Onlardan razı olsun) rivayet edildiğine göre Rasulullah (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurdu: “Geçimini sağlaması gerekenleri ihmal edip onlarla ilgilenmemek kişiye günah olarak yeter.” *(Ebu Davut, Zekât 45)*

29 Ekim 2018

Hidayet Kitabı Kur'an'a ittiba ne anlama gelir?

Kur'an-ı Kerim bir hidayet kitabıdır. Hak yoldan insanlığın önünde en emin kaynak ve rehberdir. Kıyamete kadar gelecek bütün insanlığın iç ve dış terbiyesini, sosyal düzenini, huzur ve saadetini sağlayacak ilahi bir kaynaktır. Bunun tek şartı, ona şekilsiz iman, şartsız ittiba ve şuurla ameldir.

Ben Kur'an a iman ettim diyen kimse, onun içinde bildirilen bütün hüküm, emir ve haberlerin hak olduğunu kabul etmiş, Kur'an helal dediğini helal haram saydığını da haram saymış ve iman etmiş olur.

Allah Te alanın indirdiği diğer kitaplara sadece iman ederiz. Fakat Kur'an a hem iman, hem de hükümlerini bilmek ve amel etmekle yükümlüüz. Bunun için onu yakından tanımak ve hükümlerini tatbik etmek bütün Müslümanların görevidir.

Kur'an ı Kerim âlemlerin Rabbi olan Allah ın kelimidir. O bir ucu Rabbimizde, bir ucu bizde olan, kendisine yapışanı Allah a ulaştıran, iman ve amel edene dünyada şeref, ahirette saadet temin eden, nurlu, kutlu bir kitaptır. Onu inkâr ve ihmal eden ise hasret ve pişmanlıktır.

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ . }

“Ey iman edenler, kazandığınız güzel şeylerden ve topraktan sizin için bitirdiğimiz ürünlerden hayra harcayın size verilse göz yummadan alamayacağınız kötü şeyleri, malları hayır diye vermeye kalkışmayın.” (Bakara,2/ 267)

Hadis-i Şerif

قال رسول الله: أَيُّكُمْ مَالٌ وَارِثُهُ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ مَالِهِ؟ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا مِنَّا أَحَدٌ إِلَّا مَالُهُ أَحَبُّ إِلَيْهِ. قَالَ: فَإِنَّ مَالَهُ مَا قَدَّمَ، وَمَالٌ وَارِثُهُ مَا أَخَّرَ

“İbn Mes’ud’dan (Allah Ondan razı olsun) rivayet edildiğine göre Resulullah (sav) ashabına: “Hanginize mirasçısının malı kendi malından daha sevimlidir?” diye sordu. Onlar: Hepimiz kendi malımızı başkalarının malından fazla severiz, dediler. Peygamber (s.a) de: “Kişinin kendi malı hayır ve iyilikler yaparak infak edip önceden gönderdiği mallardır. Mirasçısının malı ise harcamayıp geriye bıraktığı menkul, gayri menkul her türlü maldır”, buyurdu. (Buhari, Rikak 12)

Organ Nakli Caiz midir?

İslam dini insan hayatına büyük değer vermiş hayatın devamı için pek çok prensipler koymuş emir ve tavsiyelerde bulunmuştur. Saygı değer bir varlık olan insanı Yüce Allah varlıklar içinde saygın ve şerefli bir durumda yaratmıştır.

Bu itibarla insan uzvu alınıp satılamaz ondan menfaat elde edilemez. Ancak zaruri hallerde hüküm değişmektedir. Tedavi maksadıyla ölmüş bir kimsenin cesedinden alınan organ ve ya dokunun bir insanın sağlığına kavuşturulması suretiyle değerlendirilmesi ölüye saygısızlık değil aksine organı alınan ölüye karşı saygı duyulmasına vesiledir. Nitekim islam bilginleri karnında canlı halde bulunan çocuğun kurtarılması için ölen annenin karnının yarılmasını gerekli görmüşlerdir.

Dinen içilip yenilmesi haram olan şeylerin insan hayatının tehlikeye girdiği zaruret halinde mubah olduğu Bakara süresinin 173. Ayetinde belirtilmiştir. İslam bilginleri insan hayatını ilgilendiren zaruretlerin ortaya çıkması ve bunların başka yollarla giderilmesinin müminlerin olmaması halinde haram kılınan şeylerden zaruret keder yararlanmasına izin vermişlerdir.

Âyet-i Kerîme ve Meâli

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقَوْهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ . }

“Ey iman edenler, kendinizi ve çoluk çocuğunuzu cehennem ateşinden koruyun ki onun yakıtı insanlar ve tutuşturulmaya yarayan taşlar veya taştan yapılmış tüm putlardır...”
(*Tahrim,66/ 6*)

Hadis-i Şerif

عَنْ أَبِي حَفْصٍ عُمَرَ ابْنَ أَبِي سَلَمَةَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْأَسَدِ رَبِيبِ رَسُولِ اللَّهِ قَالَ : كُنْتُ غُلَامًا فِي حَجْرِ رَسُولِ اللَّهِ وَكَانَتْ يَدِي تَطْبِيشُ فِي الصَّحْفَةِ فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ : يَا غُلَامُ سَمَّ اللَّهُ, وَكُنْ بِبَيْمِنِكَ, وَكُنْ مِمَّا يَلِيكَ, فَمَا زِلْتُ تِلْكَ طِغْمَتِي بَعْدُ.

“Resulullah’ın (sav) üvey oğlu Ebu Seleme Abdullah ibni Abdulesedin oğlu Ebu Hafs Ömer şöyle dedi. Ben Resulullah (s.a)’in himayesinde yetişen bir çocuktum. Yemek yerken elim yemek tabağının her yanında dolaşıyordu. Bunun üzerine Resulullah (s.a) şöyle buyurdu: “Ey çocuk besmele çek sağ elinle ve önünden ye!” Ben de bundan sonra devamlı bu şekilde yemeğe devam ettim. (*Buhari, Et’ime 2, Müslim, Eşribe 108*)

31 Ekim 2018

İnsanlarla Alay Etmek Büyük Günah mıdır?

Dinimiz bütün Müslümanları kardeş yapmış kardeşliğe yakışmayan kardeşler arasını açacak olan her türlü söz ve davranışı da yasaklamıştır.

Bu sebeple dinimiz bir kimse ile alay etmenin onu incitecek siz söylemenin kötü ad takmanın büyük günah olduğunu bildirmiş ve bundan sakınılmasını emretmiştir.

Bir insanla alay etmek onu değersiz görmek demektir. Halbuki insan saygınlığı olan bir varlıktır. Allah'ın itibar ettiği insani aciz görmek yanlışdır hatadır. Kaldı ki Cenabı Hak alay edilen kimsenin Allah katında alay edenden daha değerli olabileceğini bildirmekte medeni olmayan bu davranıştan vazgeçilmesini emretmektedir.

Allah Te ala gerek el ile gerek dil ile şunu bunu itip kakmayı indirmeyi adet edinmiş dedikoduları kınamıştır. *(Hümeze suresi)*